

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.521.5231

פורים: האור במקום ההרס

שורש השבירה והחורבן מהתורה

הדברי תורה עצמם של הלוחות הראשונות, שעליהם נאמר אותיות פורחות באוויר והלוחות משתברים, אלא כל השברים כולם שנמצאים בעולם מושרשים בלוחות שנשתברו.

כל הקשיים והמשברים שעוברים בני אדם כאן בהאי עלמא, ורבים הם עד למאוד, גם הם חלק מגדרי התורה. כאשר אדם עוסק בתורה, ומגיע אליו מצב של שבר, והוא נאלץ להפסיק לעסוק בתורה, נראה שכביכול הוא פורש מהתורה, אבל אין זה באמת כך, זו רק ההסתכלות החיצונית. בהסתכלות הפנימית השבר נמצא בתוך הגדרי תורה עצמם, רק צריך דעת כדי להבחין בכך שגם בשעת השבר נמצאים בתוך התורה.

ההגדרה הברורה היא ש"שברי לוחות מונחים בארון". כמו שהוזכר בתחילת המאמר, נסתכל באורייתא וברא עלמא, הקב"ה הסתכל בלוחות ראשונות וברא את העולמות שקדמו ואלו העולמות שנשברו, ומכאן ואילך כל מציאות של כל שבר, של כל יחיד ויחיד - נמצא בתוך מעמקי הלוחות הראשונים של "שברי לוחות מונחים בארון".

הארון כמו שמבואר נקרא ארון מלשון אור נ'. אור הנ' - זה ארון. ולא רק הלוחות השניות השלמות יש בהם מציאות של הארה, אלא גם מציאות של לוחות ראשונות, ששורשם כמו שהוזכר לעיל, ומכוחם נעשה מציאות

הסתכל באורייתא וברא עלמא, הקב"ה כביכול בסוף בריאת העולם מסתכל בתורה וברא את העולם. והרי כדברי חז"ל, כידוע, היה בורא עולמות ומחריבן מתחילה, ולאחר מכן חזר ובנה את העולמות דידן, דהיינו העולמות הראשונים נחרבו ונשברו ולא היה להם קיום, אבל העולם דידן הוא העולם המתקיים.

ובעומק, כשהסתכל באורייתא וברא עלמא, הלוחות הראשונות שנשתברו - בהם כביכול הסתכל הקב"ה וברא את אותם עולמות שעתידיים להיחרב, ובלוחות השניות המתקיימים בעלמא דידן, נסתכל הקב"ה וברא את העלמא דידן, שיש לו מציאות של קיום. לפיכך, מה שנראה כפשוטו, מציאות השלמות שהיא מציאות הבניין שהיא מציאות הקיום, היא שורשה באורייתא, אבל הקלקולים, החורבנות, השבירה - איננו מאורייתא אלא זה דייקא בא באופן שכל הפורש כפורש מן החיים.

אבל בעומק יותר, גם שורשי הקלקולים, שורשי החורבנות, שורשי השבירה - גם הם נמצאים במעמקי אורייתא. כשם שבארון יש מציאות של לוחות שלמות, שזה קיום העולם, כך נמצאים בתוך הארון גם הלוחות השבורות שהם שורשי החורבן של מציאות העולם.

ולפי זה יש להבין, זה לא רק שורש החורבן של "בונה עולמות ומחריבן" שנמצא בלוחות שנשתברו, וזה לא רק

פורים: האור במקום ההרס

שאומרים חז"ל לא היה אפשרות של שבר. והמהדורא בתרא של אותו שבר חוזר ומתגלה בלהשמיד להרוג ולאבד.

אבל מה יצא מכל השבר הזה? הרי השבר הזה לא נשאר במציאות של שבר, לא נתקיימה מחשבתו של המן, אלא גמולו ישיב לו בראשו ולהיפך – מהשבר הזה התגלה "ליהודים הייתה אורה", התגלה אור מאותו מציאות של שבר.

ומאין מתגלה המציאות של האור מאותו שבר? כי כמו שנתבאר – השברי לוחות מונחים בארון. גם מהשבר, מהשברי לוחות, מהמשברים של הכלל ומהמשברים של הפרט – יוצא מציאות של "שברי לוחות מונחים בארון", מכל אותו שבר יוצא אור, וזה העומק של ימי הפורים הללו.

ימי הפורים מגלים את הפועל שבדבר, מה שבשורש "שברי לוחות מונחים בארון", שמשבר יוצא אור. בכוח זה נמצא בלפני ולפנים, בבית קדשי הקודשים, והפועל של זה היה בשושן הבירה, ששם היה השבר המוחלט של להשמיד להרוג ולאבד, והמלך והמן ישבו לשתות, והעיר שושן נבוכה – זה היה השבר המוחלט של קומת הבריאה, ומהשבר המוחלט הזה יצא "ליהודים הייתה אורה", מציאות של אור.

אם כן, האור שיוצא ממציאות החורבן גנוז במעמקי התורה עצמה. ובדקות, בלוחות, בשברי לוחות שמונחים בארון – משם יוצא מציאות של אור.

כפי שנתבאר, יש את שורש השבירה, שהוא השורש, אבל יש לו ענפים ויש לו פרטים, והענפים והפרטים הללו הם בעצם כל המשברים שכל העולם כולו עובר מיום היוולדו עד עלמא דיין.

של כל השברים כולם שיש לכל בני אדם – גם עליהם חל מציאות של אור. וזו הסוגיא של הימים שבהם אנו נמצאים השתא.

השבר והאור שבפורים

רבתינו מלמדים אותנו בדרך רמז ש"ארור המן" בגימטרייה "שבר", וכן "ברוך מרדכי" בגימטרייה "שבר". ה"ארור המן" הוא שגזר להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, מה לקוטלו כולא מה לקוטלו פלגא. אז יש שבר שזה קוטלו פלגא, אבל איפה השבר של קוטלו כולא?

כשיש גזירה של להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים – זה קוטלו כולא; כי זה ברור שהוא קוטל את כל העולם כולו, הרי כמו שאומרים רבתינו – אם אין ישראל אין עולם. אם אין ישראל שעוסקים באורייתא כמו שמאריך ה"נפש החיים", אז אין מציאות של עולם. אם כן, עומק הגזירה של להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים זה בעצם חורבן העולם. זה לא רק ביטול של ישראל, כי אם אין ישראל שעוסקין באורייתא אין מציאות של עולם כלל. אז עומק גזירת המן זה להחזיר את הבריאה לחורבן שלה, להחזיר את הבריאה לשבר שלה, זה עומק גזירתו של "ארור המן" בגימטרייה של "שבר".

המן, אם כן, לא גוזר רק להשמיד ולהרוג יהודים, אלא הוא גוזר להשמיד ולהרוג את כל בריאת העולם, את כל העולם כולו. זה מה שמונח בגזירתו של המן, השבר הגמור ביותר שהיה במציאות הבריאה.

מעין כך היה בזמן קבלת התורה: אם מקבלין את התורה מוטב, ואם לאו אחזיר את העולם לתוהו ובוהו. וכמו

פורים: האור במקום ההרס

בנקודת עמל, צריך להבין שיש שני מבטים
איך מביטים על אותו דבר.

במבט החיצוני, יש כאן קושי, יש עמל, וכשלא
זוכים זה הופך להיות מציאות של שבר. אבל כשמביטים
בפנים, כשמביטים בהסתכלות של אורייתא, אז כל
שבר ושבר שאדם נמצא בו, למשל בשעה שהאדם
לומד סוגיא הוא יכול לעמוד על קושיא, פעם הוא מוצא
תשובה, פעם הוא נשאר בצריך עיון, פעם בצריך עיון
גדול, כדוגמת רבי עקיבא כסדר. הקושי הזה, המעכב
הזה, הוא חלק מגדרי הדברי תורה, כמו דרשת חז"ל
מהגמרא "והמכשלה הזו תחת ירך", אין אדם עומד
על דבר הלכה אלא אם כן נכשל בה, לא כתוב כאן
שלפעמים האדם נכשל בדברי תורה, אלא כתוב כאן
היסוד שאין אדם עומד על דבר הלכה אלא אם כן
נכשל, לא שייך לעמוד על דבר הלכה בלי להיות נכשל.
ולהבין עמוק, כל דבר שנמצא בבריאה השורש שלו
באורייתא, אז חלקו של כל אדם באורייתא בנוי באופן
כזה שאין אדם עומד על הלכה אלא אם כן נכשל בה,
אין אפשרות אחרת כאן בהאי עלמא לעמוד על דבר
הלכה.

ואצל כל אדם ואדם מתקיים גם מעין מה שהיה
בשורש הבריאה הסתכל באורייתא וברא עלמא, אז
מעין אותו דבר אצל כל אדם ואדם מתגלה האורייתא
שלו, הוא השורש של העמל שלו, זה הרי ברור עבר
במעין אמו בא מלאך ומלמדו כל התורה כולה ששייכת
לחלקו, התורה ששייכת לחלקו לעניינא דידן השתא
נאמר בה "והמכשלה הזו תחת ירך", אין אדם עומד על
דבר הלכה אלא אם כן נכשל בה.

והנכשל בה' מתגלה בשורשו בדבר הלכה, אבל

דוגמא בעלמא, אשה הכורעת לילד נמצאת בלשון
חז"ל במצב של "יושבת על המשבר", ומהשבר הזה זה
הופך להיות חשש למיתה - על שלושה דברים נשים
מתות בשעת לידתן. ואז זה גם חשש של קוטלו כולא,
לא רק קוטלו פלגא באופן של חולי או באופן של איבר,
אלא באופן של קוטלו כולא על שלושה דברים נשים
מתות בשעת לידתן, כדברי המשנה בבמה מדליקין
כידוע.

זוהי רק דוגמא אחת שורשית למציאות של שבר. אבל
כאשר חל אותו מציאות של שבר, מה קורה? היא לא
ח"ו מתה בשעת לידתה, ומתי, אם כן, נעשה השבר?
באופן של לידה. עוד פעם באותו אופן של "ליהודים
הייתה אורה".

אסתר נמשלה לאיילת השחר, כמו שאומרת הגמרא
ביומא, איילה זו באופן של לידה, מפציע האור איילת
השחר ולאחר מכן בא מציאות של אור. אז אשה
שיושבת על המשבר אם לא נתקיים בה ה"להשמיד
להרוג ולאבד", ה"מתות בשעת לידתן", אז מתקיים בה
"ליהודים הייתה אורה", נולד ולד שהוא נר ה' נשמת
אדם.

זה הלידה שמתגלה באותו מציאות של משבר, חוזר
ומתגלה המדרגה שנקראת "ליהודים הייתה אורה" -
מציאות של אור שנולד ממציאות של שבר.

ובעומק לפי זה, בכל המשברים כולם שעוברים בני
האדם, ההגדרה שלהם כלשון חז"ל היא כלשון הפסוק
שעל זה ביארו חז"ל חסרון האור מן החושך, זה שורש
כל השברים כולם שנמצאים בבריאה.

השבר במבט חיצוני ופנימי

כשהאדם נמצא בנקודת קושי, כשהאדם נמצא

פורים: האור במקום ההרס

שנתבאר, אז ההסתכלות שלו היא באופן כזה שהנפילות שלו הם בתוך התורה ולא מחוץ לתורה, וזה עומק עניינו של פורים.

הנפילות הם לא כפשוטו שהאדם נפל מהדברי תורה, אלא כמו שבשעה שהוא עמל בדברי תורה אז כאשר הוא 'נכשל בהם' הוא קיים בזה מצוות תלמוד תורה וחל בזה אופן כזה של הקב"ה חד היא בפלפולא דאורייתא גם אם הוא לא זכה לכוון לאמת.

מובן שהמכוונים הראשונים לא נשתבחו אלא בסברא ישרה ולכוון לאמת, אבל בהכרח שחלק מצורת הסדר של עמל האדם בדרך להגיע לנקודת האמת עוברת דרך הרבה חלקים שהם אינם אמת לאמיתה ברורה, והוא מקיים בהם מצוות דברי תורה, והוא מחויב לברך עליהם ברכות התורה והם-הם חלק מהדברי תורה, הדברי תורה הללו נקראים "שברי לוחות מונחים בארון". הרי גם הלוחות השניות באו על גבי הלוחות הראשונות שנשתברו - איפה מתקיים בלוחות "והמכשלה הזו תחת ירך" שהם אותם דברי הלכה שלא עומד עליהם אלא אם כן נכשל בהם? הלוחות הראשונות הם ה'נכשל בהם' והלוחות השניות זה ההגעה לנקודת האמת. זה אמור בשורש השורשים בקבלת התורה, וזה אמור בעמלה של תורה אצל כל יחיד ויחיד.

ולעניינו דידן השתא זה אמור אצל כל אדם בכישלונות שאנחנו עוברים כסדר בימי החיים. הרי כל המהלך של ימי הפורים היה נראה כמהלך של כישלון, נתחייבו ישראל שבאותו הדור כליה, על כן אותם שנהנו מסעודתו של אותו רשע שבשושן ייהרגו ושבשאר מקומות אל ייהרגו, רשב"י ותלמידיו, אלא מפני שנשתחוו לצלם. אז איך נראה כל מהלך אותו דור? אין לך דור של "המכשלה הזו

כאשר הוא יוצא מהכוח לפועל מהדברי תורה לעולם המעשה, אז מתגלה האופן של ה'נכשל בה' באופן של פועל גמור.

כמו שבראשית הבריאה כביכול הקב"ה היה בורא עולמות ומחריבו, הסתכל בעולם וברא עלמא והעלמא הזה היה מחריבו, מעין כך אצל כל אדם בעסקו באורייתא, כמו שכאשר האדם עמל בדברי תורה יש לו את העמל, את היגיעה, את חוסר הבהירות ויש לו את הדבר הלכה שנכשל בה, אז כשהתורה שלו יוצאת מהכוח לפועל בעולם שלו, בעולמו הפרטי שלו - אז מתגלה ה'נכשל בה' באופן של מעשה בפועל, אבל זה אותו שורש של ה'דבר הלכה שנכשל בה'.

מי שנכשל בעומק יותר מהכישלון של הדבר הלכה שבו, זה באמת כישלון, אבל ככל שהכישלון הוא באותו שיעור של האדם עומד על דבר הלכה אלא אם כן נכשל בה, זה שבע ייפול צדיק וקם, זו צורת החיים.

והמבט הנכון הוא שבשעה שאדם נמצא באותו מצב, הרי בשעה שאדם עמל בדברי תורה אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם, הרי הדבר הלכה שהוא נכשל בה משוגגים כי טובו כמו שאומרים רבותינו, זה לא רק מלשון שגגה אלא זה מלשון באהבתו ישגה תמיד, ש"השיגיון לדוד" זה שגגה שהיא טעות, אבל זה נובע מעומק האהבה, ממעמקי האהבה, וכאן מונח ה"שיגיון לדוד".

השיגיון הזה כאשר הוא מתגלה בדברי תורה אז זה "באהבתו תשגה תמיד" בעמל התורה, אבל השיגיון הזה מתגלה באופן של שגגה בדבר הלכה, והשיגיון הזה מתגלה בכישלון בשבר שהאדם עובר בשעה שהוא עמל כאן בעולם, וכשהוא מסתכל במבט של פנים כמו

פורים: האור במקום ההרס

שורשי השבירה הזו כמו שביארו רבותינו. סיבת השבירה היא גאוה, הפועל של השבירה הוא כעס, אלו הם שתי המידות שיוצרות את נקודת השבר.

בקלקול אלו כוחות של המן. המן המלך רומם אותו מעל כל השרים, וכל זה אינו שווה לו כשהוא רואה את מרדכי היהודי היושב בשער המלך שלא קם ולא זע ממנו, הרי כל שורת המציאות הדבר התחיל מכוח גאוה שזה המציאות של המן.

ומה זה גורם לו? ויימלא המן חמה. ויבז בליבו לשלוח יד במרדכי לבדו כי הגידו לו את עם מרדכי. הוא הופך את זה לאופן כזה של להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, זה מקום שמביא לשבר שהוזכר.

אם כן סיבת השבר היא גאוה, כל זה איננו שווה לי אפילו כולם כורעים ומשתחוים לו. מבואר העניין בדברי רבותינו, שמעמקי כל השרים של האדם סיבתם היא גאוה, והפועל היוצא שבהם לאחר שחל הגאוה בנפש זה כעס, זה מציאות של שברים.

המבט הפנימי המתוקן על השבר

והאופן העמוק שבדבר, בשעה שהאדם נמצא במעמקי השברים דיליה, צריך להבין, כמובן, שהמידות שלו אינן מתוקנות ושלמות, אבל שורש הגאוה דקדושה בנפשו של אדם "ויגבה ליבו בדרכי ה'" מקום הגאוה האמיתית של האדם השייך ליסוד האש הוא ממעמקי האש של האורייתא. נאמר "הלא כל דברי כאש נאום ה'" - התורה נמשלה לאש, שזה מעמקי האש של הקדושה. אבל מכיוון שהאדם מעורב טוב ברע, המן מן התורה מניין? "המן העץ אשר אמרתי לך לבלתי אכול ממנו אכלת", אז אין מציאות של גאוה של קדושה לבד, אז

תחת ידך" יותר מאותו דור שנתחייבו בו ישראל כליה. ולפי זה כל הדור כולו וכל הדורות כולם וכל העולם כולו כמו שנתבאר לעיל.

אבל מהמעמקים של הכישלון הזה צמח "ליהודים הייתה אורה", שברי לוחות מונחים בארון שהוא אור נ' כמו שהוזכר.

התפיסה הפנימית היא שהאדם צריך להבין בשעה שהוא נמצא בנקודת השבר, לא כפשוטו שזה שבר, אלא שזה שבר משברי אור תורה, ו"שברי לוחות מונחים בארון", זה המעמקים של כוח השבר שנקרא שבר מלשון שב רע, זה לא רק כפשוטו שאדם נמצא רק באופן של תוהו בעולם של קלקול, אלא בשעה שהאדם נמצא בנקודת השבר שבו הוא צריך להכיר שהוא גופא תורה שמשתברים בתוכו. כפי שאמרו "היזהרו במי ששכח תלמודו, שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון", אז יש קדושה לשברי לוחות.

הקלקול שבמבט החיצוני על שבר - גאוה וכעס

אם כן, אדם שעמל בדברי תורה ומתייגע ועובר את כל השברים שהוא עובר, באותו זמן מתקיים בו "היזהרו... שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון", זה נאמר על אותו זמן של מציאות של שבר.

אבל כל הני מילי כשאדם יודע ומבין שהשבר שלו זה שב רע, אז הוא משיב אותו לדברי תורה ואינו רואה את השבר שלו כמציאות של שבר לעצמו.

המבט החיצוני רואה שיש מציאות של שברים כפשוטו, זה "משבר כלים בחמתו", ו"חמת המלך", "וימלא המן חמה".

אולם מי שמביט עמוק רואה את הדברי תורה נמצאים בתוך כל מעמקי מציאות של שבר, הוא רואה שהם

פורים: האור במקום ההרס

הם נפלו מהתורה, זה בעצם שורש הנפילה של האדם שמשם קשה הרבה יותר לעלות.

אבל המבט האמתי הוא שבשעה שהאדם מכיר שהנפילה שלו היא בתוך גדר תורה עצמה, כמובן זה לא השלמות, אבל זה שברי לוחות.

כשהדעת הזו נקנית אצל האדם, כשכל השברים שלו הם במהלכי דעת, זה עץ הדעת טוב ורע, זה במהלכי דעת. זה לא נפילה כפשוטו, זה נפילה של דעת שהיא-היא בבחינה של דעת קנית מה חסרת, זה מעמקי נפילת האדם שמתגלה במעמקי הדעת, זה נפילה בתוך מציאות של דברי תורה. לפשוטם של הדברים, האדם תופס שכשהוא נופל הוא נופל מהדעת, זה מתגלה בימי הפורים שכשנופלים נופלים ל"א ידע", אלא הוא לא נופל מחוץ לתורה הוא נופל בתוך התורה עצמה.

כשהדעה הזו ברורה לאדם, שהסתכל באורייתא וברא עלמא בכל מציאות העלמא הוא גילוי של אורייתא, אי אפשר בעומק ליפול חוץ לאורייתא, ומה שנראה לו לאדם שהוא יכול ליפול חוץ ממציאות של אורייתא זה דמיון בעלמא באופן של נקודת הקלקול של הבריאה.

אבל אמיתת הדבר הוא באופן כזה של הסתכל באורייתא וברא עלמא, אז האורייתא ממלאה את כל מציאות העלמא, והנפילות של האדם הם מהאורייתא לאורייתא, בתוך האורייתא עצמו נעשה מציאות התנועה שלו.

ימי הפורים - תנועה בתוך קודש הקודשים

זה עניין ימי הפורים, זה מקום הארון של לוחות ושברי לוחות מונחים בארון. אז פעם נמצאים בלוחות ופעם נמצאים בשברי לוחות, פעם נמצאים בשברי לוחות וחוזרים ללוחות וחוזרים חלילה, זה תנועה של אדם שחי

יש פה גאווה דקלקול, וזה סיבת השבירה שאדם עובר. אבל הוא מכיר ויודע ששורש הגאווה במעמקי נפשו הוא כולו טוב, אלא שמתערב בו "המן העץ אשר אמרתי לך לבלתי אכול ממנו אכלת", עץ הדעת מעורב טוב ברע, זה המן מערב בכל טוב מציאות של רע ואז הוא מראה לאדם את הגאווה של הקלקול בלבד, וזה נעשה מציאות של כעס, מציאות של שבר, מציאות של נפילה. אבל כאשר האדם מכיר ויודע שמעמקי כוח הרוממות שבנפש הוא כוח הגאווה של קדושה, ויגבה ליבו בדרכי ה' וידבק במידותיו אלו יתברך שמו, ה' מלך גאות לבש, זה גאווה של קדושה, אבל הוא גם מכיר ויודע שיש לו תערובת של גאווה שהיא איננה של קדושה, אבל התערובת הזו שהיא איננה של קדושה זה המכשלה של תחת ידך.

בעומק למה האדם נכשל גם בדברי תורה, זה לא רק כי הוא עוד לא זכה להגיע לאמת, מחמת שהגאווה שלו מעמידה אותו באופן כזה שגם את הדברי תורה הוא לא משיג באופן השלם מכוח גאוותו, אבל הצורה האמיתית, המבט האמיתי של החיים הוא שכל כוחות הנפש בכל מצבי האדם שנמצא בתוכם, הוא לא רואה את עצמו כפורש מן התורה ולכן חל בו מציאות של קלקול, אלא הוא רואה את זה באופן של דרכי תורה שהוא נמצא בתוך מהלכי תורה, שם העלייה שלו אבל שם גם הנפילה שלו בתוך התורה עצמה.

הוא לא יוצא מהתורה בשעה שהוא נופל, אלא הוא עולה בתורה והוא נופל בתוך התורה, זה חיים של מי שחי חיי אמת.

על דרך כלל המבט של בני אדם הוא שבשעה שהם עולים אז הם עולים בתורה, אבל בשעה שהם נופלים אז

פורים: האור במקום ההרס

בקודש הקודשים.

כשיוצאים מחוץ לקודש הקודשים, כמובן שם כבר מתחילות סוגיות אחרות, שם יש מנורה, יש שולחן, יש מזבח פנימי, זה עדיין יותר גבוה מהחוץ, למטה מכך כבר יש מזבח חיצון, שם כבר צריך כפרה, שם יש כוור וכנו - שם צריך רחיצה, שם כבר העולם הוא עולם שונה לגמרי.

אבל יום הכיפורים כפורים כדברי רבותינו כידוע, וביום הכיפורים להיכן נכנסים? לקודש הקודשים, אחת בשנה ייראה, אז גם בפורים כמו שאומרים רבותינו להיכן נכנסים? לקודש הקודשים.

מה כוונת הדבר נכנסים לקודש הקודשים? פנים אחד של הסוגיא זה מעמקי הדברים שנתבארו השתא, בפורים נכנסים לקודש הקודשים באופן שמבינים שכל תנועת הנפש היא בין הלוחות והשברי לוחות, משברי לוחות ללוחות שלמות וחוזר חלילה, זה כניסה של יום הכיפורים לפני ולפנים.

יום הכיפורים זה זמן של מחילה, זה צד אחד של החיים, כולו לה', אבל פורים כדברי הגר"א הידועים זה הצד השני של יום הכיפורים וכולו "לכם", הרי יש הרבה שברי לוחות וזה המעמקים של יום הפורים.

יום הפורים מגלה שאנחנו נמצאים כסדר בתוך קודשי הקודשים. גם אם נראה כפשוטו שבשעה שאדם נפל אז הוא נזרק מקודש הקודשים לחוץ, פורים מגלה את המעמקים שהיכן השברי לוחות נמצאים? בתוך קודש הקודשים הם נמצאים!

אבל כמובן, שם צריך להיות בכל יום ויום. זה שבירה מלשון שב רע, כסדר ראית תלמיד חכם שחטא בלילה אל תהרהר אחריו ביום, כי הוא מיד יוצא מהשברי

לוחות ללוחות, אבל עדיין הוא נמצא בתוך בית קודש הקודשים.

התפיסה הזו היא הדעה הפנימית והאמיתית של נשמתם של ישראל, והיא-היא מעמקי האור של ימי הפורים הבאים עלינו לטובה. יעבור עלינו ויהי מה, אבל כל מה שעובר עלינו זה בתוך הארון, זה לא נמצא בחוץ אלא רק בתוך קודשי הקודשים.

כשהדעה הזו נתפסת אצל האדם ובוקעת ומאירה לפי ערכו ולפי מעללו, אז הוא חי תמיד בעולם של פנים, בעולם של לפני ולפנים, ויעבור עליו ויהי מה, כל מציאות השברים - הם לא יעקרו אותו מהמעמקים הפנימיים של מציאות החיבור.

אבל הדעה שהאדם צריך להשריש אותה למעשה, שאם הוא קשר את נפשו בעולמה של תורה והוא עובר את מה שהוא עובר, השברים שלו הם בתוך התורה ולא מחוץ לתורה.

וכשהאדם משיב את זה אל לבו באמת, שם באמת מקום השבר שלו, ושם הארון כל טוב מחבר ומצרף אותו בחזרה ללוחות עצמם.

ייתן הבורא יתברך שמו שנזכה שה"שברי לוחות" יתוקנו בשלמות השתא, אבל עד שיתוקנו ואם ושמא עדיין לא יתוקנו, אז "לוחות ושברי לוחות מונחים בארון", שבמעמקי הנפילה ידעו שנמצאים בתוך הלפני ולפנים ואז האדם זוכה, כמו שנאמר ביום הכיפורים "לפני ה' תטהרו", גם בפורים עומדים כסדר לפני ה' בין בתפיסת לוחות בין בתפיסת שברי לוחות, תמיד עומדים נוכח פתח המלך יתברך שמו.

■ שיחת השבוע 021 תרומה - ארון שברי לוחות תשע"ז

שאלות והדרכות בתורה והלכה, שירה ושמחת פורים, הארת החגים, ועוד

א. איתא בברכות (נח). הרואה שישים ריבוא מברך חכם הרזים, ופירשו המפרשים (מהרש"א, מהר"ם אלשיך במדבר א,א. כו,נא. חסד לאברהם לר"א אזולאי מעין ב סוף נהר יח) שיש לכל דבר בפשט שישים ריבוא פירושים. כיצד מתיישב הדבר עם הא דשבעים פנים לתורה? וכיצד ניתן לראות את הדברים כמשלימים ולא כסותרים?

ב. מדוע אומרים שאין אמת אחת וכל אחד רואה לפי חלקו, לכאוי כל דבר ניתן לברר ע"י קושיא ותירוץ, וחזינן שכאשר מתקיים דיון מעמיק אחד הצדדים בסוף שותק ואין לו מה להשיב. כיצד ייתכן שזה אמת שלי וזה אמת שלו ושניהם אמת?

ג. מה צריך להיות היחס שלי לדעה שאני שומע ויש לי קושיא עליה? מתי לומר שזה חלקו וגם זה אמת למרות הקושיא, ומתי לומר שלדעתי אין מקום לדעתו מחמת הקושיא? ומה כאשר יש לי קושיא על מאמר או פירוש של הרב שלי שנתן לי עליה תשובה, אך היא לא נראית לי כלל או לא נראה לי שזו כוונת הכתוב. ומה כאשר אין לי קושיא ספציפית עם מקורות, אבל כל הדברים, בעיקר בדברי סוד וחסידות, נראים לי כרחוקים מהפשט ואינם מתיישבים בליבי? וכיצד עלי לנהוג כשהדברים נוגעים לעבודת ה' המעשית, האם עלי לפעול כפי שנראה בשכלי או שעלי לסמוך על רבי באמונת חכמים. האם יש חילוק בין צורבא מרבנן שידוע לשאת ולתת אך לא הגיע להוראה, ומה הדין בהגיע להוראה?

ד. מה הקריטריון לאמת, לפי מה ניתן לבחון דעה, שיטה, ולדעת אם היא אמיתית או לא? הן בצורה שכל אנושי והן בצורת שכל אלוקי?

ה. מה היחס לכל הרפואות שהובאו בש"ס שלכאוי אינם נכונים ע"פ רופאי זמנינו? ראשית האם אכן בעצם הרפואות יש לילך בתר רופאי זמננו, ושנית האם יש להם משמעות פשוטה (לא סוד) והבנה פשוטה, ואם לא - האם יש מצוות ת"ת בקריאתם בלא הבנת הסוד והעומק מחמת שזה נקבע בש"ס. או שמא אין בהם אלא סודות ורמזים.

ו. ישנם רבים וטובים שאומרים דברי התעוררות, מקרבים את הלב ואומרים ד"ת עמוקים מאוד באמונה ומחשבה, מפרשים דברי רבותינו לעומקם וכו'. כמובן יראי שמיים, אך לא שימשו, היינו לא נשאו ונתנו בצורתא דשמעתא בעולם ההלכה והעיון. האם ניתן לקבל מהם דברי מחשבה ורוחניות?

ז. מה הצורה הפנימית בה יש לפעול בשירת הנשמה (כגון התוועדות שקטה או קבלת שבת), ומה היחס בין שירת הנשמה לבין כוונת המילים, אני חש שלרוב אני כביכול שר עם השכל. האם כביכול להפסיק לחשוב?

ח. ומעניין לעניין - בשמחת פורים וכד', בה קופצים ומפזמים לקולות שירי פורים השמחים - כיצד ניתן שהדבר יעשה בשמחה פנימית, כאשר הדברים פחות שקטים ורגועים, יותר קשה גם לשמוח, גם לקפוץ, גם לכוון, וגם להופיע את הנשמה.

ט. כיצד ניתן לקבל קדושת חגים לא רק בצורה מושכלת. כמובן לאחר לימוד ענייני החג, אני תמיד שואל ומברר על מה שמחים ועל מה חגים - אך הדברים נשארים רחוקים.

המשך בעמוד טז'

כתיב (שמות, כד, יב) ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן. וכתיב (שם, לא, יח) ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדות לחת אבן. ובלוחות שניות כתיב (שם, לד, א) פסל לך שני לחת אבנים כראשונים, ושם (שם, ד) ויפסל שני לחת אבנים כראשונים וגו', ויקח בידו שני לחת אבנים. וכן להלן (דברים, ה, יט. ט, ט-י. יא, י, א, ג).

ואמרו (עירובין, נד, ע"א) מאי דכתיב "לחת אבן", אם אדם משים עצמו את לחיו, כאבן זו שאינה נמחית, תלמודו מתקיים בידו, ואם לאו, אין תלמודו מתקיים בידו (ועיין רש"י הירש, כי תשא, לד, א). ועיין מהר"ל בנתיבות עולם (פ"ה) ועוד שהוא שכל בלתי משתנה. ובשמ"ר (כי תשא, מא, ו) אמרו עוד, ולמה של אבן, שרובן של עונשין שבתורה בסקילה, לכך נאמר לוחות אבן. ד"א, לוחות אבן, בזכות יעקב שנקרא אבן. ועיין תנחומא (שם) ד"א, בזכות בימה"ק, שנאמר (ישעיה, כח, טז) הנני יסד בציון אבן.

ושורש אבן זו. עיין זוה"ק (תיקונים, קמה, ע"א) לחת אבן, מאי אבן, דא אבן השתיה שממנה הושתת העולם, והיא בת עינא, עלה אתמר על אבן אחת שבעה עינים. ועיין ליקוטי מוהר"ר (תורה סא, ו). ושורש עליון יותר מצינו (פסיקתא זוטרתי, כי תשא, לא, יח) לוחות אבן, ארז"ל, מכסא הכבוד נחתכו והם ספיר, וכה"א ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר (שמות, כד, י). ואומר כמראה אבן ספיר דמות כסא (יחזקאל, א, כו). ועיין כתר יונתן (שם, לא, יח) לוחות של אבן ספיר מכסא הכבוד, משקלו מ' סאה.

ועיין אבן עזרא (הארך, משפטים, כד, יב) וז"ל, לוחות אבן, ולא הזכיר אבנים כאשר הזכיר בשנים (שמות, לד, א-ד) שני לחת אבנים, עיי"ש. וביאורו, כי בלוחות הראשונות היה בחינת אבן אחד, אולם בלוחות שנים נעשה שבירה בלוחות הראשונים, ולכך השנים הם שנים, "לחת אבנים". ובדרך רמז, ב' פעמים אבן עולה עגל עם האותיות. ועיין זוה"ק (יתרו, פד, ע"א) תרי הוי, ומתחזין כחד. וכן בתנחומא (עקב, ב, י), ועוד.

ועיין הכתב והקבלה (עקב, ט, ט) נ"ל, שאין שם אבן בענין זה על חומר הלוחות וגשמיותם (שטיין), אבל עניינו כלשון משם רועה אבן ישראל, שאמרו בו בעלי הלשון שהוראתו היסוד העיקרי של פרטיו (שטאם, אורשטאף), כי מהות האבן הוא קיבוץ חלקי חול שהתאחדו בו להיות עצם אחד, ככה יסוד כל דבר שפרטיו כלולים ומתעצמים בו להתאחד עמו נקרא אבן. ולהיות שעשרת הדברים הם היסוד העיקרי לכל התרי"ג מצוות, כי כולם נקבצים ומתאחדים בהם, לכך קראם לוחות אבן, עיי"ש.

תרומה | ז-ש

עשר יריעות שש משזר. שז-רם. ועיין רש"י (כח, ב) זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר - חמשה מינים הללו שזורין בכל חוט וחוט וכו'. ועיין מחברת מנחם (ערך שזר) שש משזר, ענין פתיל הוא. ומעין כך בספר השורשים לרד"ק (ערך שזר) חוט כפול פתיל. וזהו דייקא "שש" משזר, כי עיקר החיבור והשזירה במדרגת שש, ששה צדדים. וח"ו בקלקול נעשה פגם אות ברית קודש, ש"ז, ר"ת שכבת זרע, לבטלה. והבן ששכבת זרע כח כל האדם גנוז בקרבן, שלכך מוליד צורת אדם שלם מטיפה זו כנודע, ובחינת כח זה ששזר בתוכו כל כח אדם.

וכאשר כח שזירה זו נמצא בקלקול, זהו בחינת שעטנז, שז-נטע. כי כח שכבת זרע, כח הולדה באדם. ובעץ, בחינת נטיעה. וכמ"ש ראה הקב"ה שצדיקים מועטים, עמד "ושתלן" בכל דור ודור, בחינת שתילה, נטיעה. ונקרא שעטנז, מלשון שזר. וכמ"ש (כלאים, פ"ט, מ"ח) אינו אסור משום כלאים אלא טוי ואריג, שוע - טווי - נוז. ולהיפך, מצד התיקון אמרו (מנחות, כט, ע"א) אמר רבה, שבעה אותיות צריכין שלש שלש זיונין, שעטנ"ז ג"ץ. ושלש שלש, הוא בחינת "שש", שזר, ודו"ק היטב.

ושורש כח זה גנוז בעינים. שזהו בחינת שזף. עיין ספר השורשים לרד"ק (ערך שזף) ששזפתני השמש (שה"ש, א, א), עין שזפתו (איוב, כ, ט), ולא שזפתו עין איה (שם, כח, ז), ובעיקר קאי על יצרא דעירות, שסופו שכבת זרע. ושורשו בראיה, בשזף, שז-ף. ועיין יריעות שלמה (חוברת ו'), יריעה א' (ז"ל, ועל מין זה מן הראיה החלקית, כשאין שם ראייה שלימה מקפת על המוחש כולו, הונח שם "שזף". ובכלל הזה ג"כ הראיה החלקית בבחינת ההמשך הזמני, כשלא משכה ההבטה כי אם כהרף עין, וכן בבחינת האיכות כשלא ראה את הדבר היטב, כי אם אמנם בהעברה וכלאחר יד, על כל אלה העניינים יפול ג"כ לשון "שזף", עכ"ל. והיינו שחסר בשזר, בצרוף כל חלקיו, ודו"ק. וכח קלקול זה נתגלה בפרטות אצל זרש אשת המן, זרש, ר-זש. שהיא ליליית הרשעה המפתה בנ"א בהסתכלותם. עיין חמדת ימים (פורים, ס"ג). מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן מז). ופע"ח (שער חנוכה ופורים, פרק ד). וקהלת יעקב (ערך זרש).

וכנגדה בתיקון כמ"ש (אסתר, ב, יד) שעשגו, שז-עשג, סריס המלך שומר הפלגשים. ועיין מחיר יין לרמ"א (שם) שהוא "דומה", שממונה על הרוחות. ועיין כתם אופיר (שם) שבקדושה הוא מלבוש חשמל, אור פניאל. וזהו בחינת פרש"ז, פר-שז, עליו עננו, אור זה, ודו"ק.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אשכנז זרש משזר משיזבאל פרשז שיזא שעטנז שעשגז נבושזבן שיזב אשפנז שזוף ■ המשך בע"ה בשבוע

הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתיב (שמות, כה, ז) אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן. ולהלן כתיב (שם, כח, ט) ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל, ששה משמותם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית כתולדתם, מעשה חרש אבן וגו', ושמת את שתי האבנים על כתפת האפד אבני זכרון לבני ישראל.

ואמרו (פסיקתא רבתי, אחרי מות, מז) א"ר יאשיה, שתי אבני שהם שהיו ניתנות על כתפיו של אהרן, כנגד מנשה ואפרים, ולמה אבני שהם, שגדלו בתוך מצרים ולא למדו ממעשיהם. והשורש משה, כמ"ש לעיל, שהם, אותיות משה, כמ"ש ברבינו בחיי. וכן אותיות השם, כמ"ש שם. ועיין רש"ר הירש (תצוה, כה, ט) וז"ל, השורש "שהם" מראה על "שום", שממנו נגזר "שם". ועיין כתבי רמ"מ משקלוב (ליקוטים דף שמז, שפט). ועיין של"ה (תורה אור, תצוה, לב. ותרומה, הגה"ה). ובתשובת הגאונים איתא (גאונים קדמונים, טו) אבני שהם ואבני מלואים למה, שעתיד הקב"ה לבנות ירושלים באבנים טובות ומרגליות טובות, שנאמר היה אנכי מרביץ בפרך וגו' ושמתו כדכד שמשותיך. וכן איתא בפסיקתא זוטרתא (תרומה, כה, ז) אבני שהם ואבני מלואים, זה אבני כדכד, כדכתיב (ישעיה, נד, יב) ושמתו כדכד שמשותיך. ועיין רבינו בחיי שם (שם, ו) והוא בחינת משה, שנמשל לחמה - שמש.

ועיין בעל הטורים (שמות, כח, ט) וז"ל, שתי אבני שהם, כנגד ב' לוחות, שהם במילוי שי"ן ה"א מ"ם בגימט' הלוחות. עכ"ל. אולם בלוחות הכתב היה חרות, "חרות על הלוחות". משא"כ באבנים אלו שהיו בולטות, כמ"ש בפענח רזא (שם, ד"ה אבני שהם) וז"ל, אבני שהם ואבני מילואים, פירוש, כי האבנים האחרים היו ממלאים רק המשבצות ואינם בולטים לחוץ, אבל אבני שהם שהיו ג"כ במשבצות זהב, כדכתיב מוסבות משבצות זהב, היו בולטים הרבה לחוץ, לכן כתיב ביה מלואים (ועיין רמב"ם שם שמילואים פירושם שלם), מהר"ר משה. עכ"ל. והבן שכח זה שהיה בולט הוא מכח יוסף, אות ברית קודש שבולט מן הגוף, בזכר היפך נקבה. ולכך היו אבנים אלו כנגד בניו, מנשה ואפרים, כנ"ל. ויתר על כן יוסף בעצמו, כמ"ש המפרשים.

ואזי אופן "הנקבה" מתגלה באבני האפוד, שהם, באופן שונה (נוק' דדוכרא, ודו"ק), כמ"ש בהכתב והקבלה (תרומה, כה, ז) אבני שהם, ת"א אבני בורלא, ובורלא בלשון יון נאמר על העברת חוט בנקב. כי שני מיני אבנים טובות הם, יש מהם הבלתי נקובים, ואותן אי אפשר לקבעם במלאכה רק ע"י גומא, והם נקראים אבני מילואים כפירוש רש"י, שהאבן ממלאת הגומא. ויש מאבנים טובות שהם נקובים, ובנקב שלהם מעבירים חוט של זהב, כעין מסמר, ומחברים אותו בגומא קטן שתחתיו כבית מושב, עי"ש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

וממוצא דברים למדנו, שבשורש, יש שורשים של צירופים, שורשים של חיבורים, שזה התורה וזה המצוות, זה 'מעשה מרכבה', מעשיהם של צדיקים, זה 'צורת אדם', פרצוף אדם, מציאות של צירוף, 'דעותיהם שונים', שכח הצירוף שלהם שונה.

ובמבט הזה, בכל דבר ודבר שהאדם מביט בבריאה, הוא מביט לראות ממה הדבר כבר מצורף, ומה המשך צירופו שהוא עומד להצטרף איתו, מה הצירוף הראוי לאותו דבר. הוא רואה בכל דבר ודבר כשהוא מתבונן בו ומביט בו, את המציאות שבדבר, ממה הדבר כבר מורכב עכשיו, ממה הדבר כבר מצורף עכשיו, ומה הם החלקים שאליהם הוא צריך להצטרף, הוא צריך להתחבר.

- אדם שמביט על הדברים ממקום הפרצוף דיליה, לא מה'אחורי' דיליה, אלא מהפנים דיליה, ממקום הפרצוף, בעין הגשמית, האדם רואה מהעינים שנמצאים במקום הפנים, אבל כביכול, כאשר האדם נופל ממדרגתו, אז אין בו גילוי של פנים, יש גילוי של אחור, בבחינת "אחורי יראו", כלומר מה שהוא רואה, הוא רואה במדרגת 'אחורי', הוא לא רואה במדרגת 'פנים'. הפנים שלו הם במדרגת אחור, ולכן הוא לא רואה במדרגת פנים אלא במדרגת אחור, כשזו צורת ההסתכלות של האדם, הראיה של האדם, הוא לא רואה תפיסת פרצוף של צירוף, אלא מציאות ראייתו היא ראייה של כל דבר ודבר לעצמו, זה קלקול העינים, שבירת ההסתכלות, הוא רואה דברים כמציאויות לעצמם.

המבט הפנימי של הבריאה כמו שנתבאר, שהאדם מביט על הדברים, והוא רואה במציאות הדבר, איך הדבר הוא בר צירוף, איך הדבר הוא בר חיבור.

שורש חורבן הבית - חורבן כח הצירוף

בית המקדש שנחרב, שתחילתו בעשרה בטבת, "אתחלתא דפורענותא", זה העשרה מאמרות שבהם נברא העולם, וגם השלימות של חורבן הבית בפועל ג"כ היה בעשרה באב, כדברי רבי יוחנן בגמ' כידוע, שאמר "אילו היונא התם" - שהיה מתקן את הצום בעשירי, ששם היה עיקר השריפה. מה כוונת הדבר שבעשירי היה עיקר השריפה, שהשורש של זה בעשרה בטבת,

בית המקדש שנחרב בבית ראשון ע"י נבוכדנצר כמו שאומרים חז"ל כידוע, "קמח טחון טחנת, בית חרוב החרבת", כוונת הדבר, הבית הוא ההתגלות שבדבר, כשיש את כח הצירוף שמתגלה בישראל, ה"כל בי עשרה שכינתא שריא" מצורפים אהדדי. כשחכמתם של ישראל היא במדרגה, שבכל דבר הם מצרפים ומצרפים ומצרפים, וכל דבר נתפס כמציאות של צירוף, הבית לא יכול להחרב. חורבן הבית שהוא בבחינת "בית חרוב החרבת, היכל שרוף שרפת, קמח טחון טחנת", כלומר שמעיקרא עוד לפני שבא ביד ערל והחריבה, מתגלה שהתפיסה המדרגה שהיתה אז בקומתן של ישראל היא לא היתה באופן של "בחכמה יבנה בית ובתבונה יכונן ובדעת חדרים ימלאו", שהכל נעשה מציאות של צירופים, זה עומק ההגדרה שבית ראשון חרב על ג' עבירות, ובית שני על שנאת חנם - יש הרבה לשונות בדברי הגמ', וכן הרבה מאד לשונות בשאר דברי חז"ל, אבל עומק הגדרת הדבר, כדברי רבותינו, ע"ז, גילוי עריות ושפיכות דמים, הם כנגד אברהם, יצחק ויעקב.

- מפורש ברבותינו, המהר"ל מרחיב בזה עוד רבות - בנוסחאות של סדר ההקבלה יש דיוקים מסויימים ובהגדרתם הכוללת, יצחק, זה כנגד שפיכות דמים, אברהם, כנגד עבודת כוכבים, ויעקב כנגד גילוי עריות, [ויש שמחליפים בין יעקב לאברהם] וא"כ, ג' עבירות הם כנגד ג' האבות הקדושים, זה לעומת זה, כמו שסידרו רבותינו, כלומר, כשעם ישראל עברו על ג' עבירות, הופקע מהם, מה שנאמר "לעולם יאמר אדם מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, שהוא לשון של נגיעה, הג' עבירות זה ההפקעה ל"מעשה אבותי", זהו האבן שנחרבה, שהבנים לא מצורפים לאב. והצירוף בענפים שזה חיבור של כל ישראל, זהו היזה לעומת זה' של שנאת חנם שהוא סיבת החורבן בבית שני.

- זה בית ראשון, וזה בית שני. בבית הראשון החורבן הוא בשורש, שזהו הג' עבירות, החורבן הוא בחיבור של האב והבן, בשורש של ה"מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי", זה עומק נקודת החורבן. ובבית שני, היפך המציאות של "ראויים כל ישראל לישיב בסוכה אחת", וכן ע"ז הדרך, הצירוף של כל ישראל, 'כנסת הגדולה', "כנסיה גדולה לשם שמים", שמצרפת את כלל ישראל, השנאת חנם

יש את מה שהאדם מצרף את כל הפרטים מיניה וביה, זה צירוף של הבנים עצמם, האחים ויוסף.

- ויש את מעמקי הנשמה, שמה התפיסה היא 'אחד', "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", מהמקום הזה של "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" ירד בית המקדש השלישי, זה גופא ירדתו, מה"ה' אחד", ויתגלה ל-"שמו אחד", לישראל.

המבט הפנימי של הבריאה שהאדם צריך להביט, אלו הם שלושת המבטים שהוזכרו עכשיו, מבט, לצרף ענפים לשורש, אב - ובן.

מבט, לצרף את האבנים, את הענפים.

ומבט לראות את הכל כמבט של "מקשה זהב", התורה, לפני ההתחלקות של סדר האותיות שבידינו, בבחינת "כותב בדמע" מלשון דימוע.

כשמבטים בכל שלושת המבטים האלה בשלימות, מעוררים את הבית ראשון, שיתקיים ה"כאילו נבנה בימיו", מעוררים את ה"כאילו נבנה בימיו" של הבית שני, ומעוררים את הבית השלישי שעתיד לירד מן השמים.

- בהבחנה הזו, ככל שהאדם מצרף את עצמו לאותה מדרגה, זה "כאילו נבנה בימיו", ה"בחכמה יבנה בית", ה"בתבונה יכונן", ה"בדעת חדרים ימלאון" של בית ראשון ושני, והכח של ה"בית האחד" שעתיד לירד, מאיר בנפש.

בית המקדש נקרא "אורו של עולם", "עינו של עולם", כמו שמבואר בריש פ"ק דב"ב, כלומר, זה האור והמבט של העינים, איך לראות את כל הבריאה, בית המקדש נקרא 'ראשון' - "מרום מראשון", הוא שורש איך להביט על הכל, וכשחרב הבית כלומר, חרב כל התפיסה, ולכן הבית בפועל חרב.

ובהיפך שבדבר, הוא האור, הוא העיניים לעולם, צורת המבט השלם להביט על כל דבר, צירוף, חיבור, ומעמקי גילוי האחד. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת בלבביפדיה

עבודת ה'.

מבדיל ומפריד את הדבר, בתוך הבנים עצמם. וזה נקרא שהאבנים לא מצטרפים יחד אהדדי, החורבן הראשון, ההגדרה שלו שהאבן עצמה התפוררה. באב ובבן שבתוך האבן עצמה, היא התפוררה, ובחורבן השני, בין הבנים עצמם, לא היה מציאות של צירוף, האבנים נפרדות זו מזו - זה הבדל עצמי בין החורבן של בית ראשון לחורבן של בית שני, זה חורבנו של בית.

ג' המדרגות שב-ג' הבתים

ולפי"ז, מהו המציאות של בניינו של בית, הבית השלישי עתיד לירד מן השמים, הבית ראשון שנבנה בימי שלמה, והבית שני שנבנה בימי עזרא, הבית הראשון נבנה מכח הצירוף לשורשים, והחורבן שלו היה הג' עבירות, של ההיפרדות מהשורשים. הבית השני נבנה מכח הכלל, הוא לא נבנה מכח החכמים, הרי המעולים שבהם נשארו בבבל, כמו שמבואר בכל הסוגיא בעשרה יוחסין, מיסוד דברי הנביאים. הפסולת, הם אלה שעלו לארץ ישראל, וא"כ, מכח מה הקריבו בבית שני, מה היה השורש של בית שני, ה"רוב ישראל על אדמתם", זה כח של כלל, וחורבן הבית זהו שנאת חנם.

הבית השלישי שעתיד לירד מן השמים, הוא ירד 'מקשה אחת', הוא לא ירד מצורף ומחובר, הוא לא ירד, עוד אבן, ועוד אבן, הוא לא יבנה באופן של "בחכמה יבנה בית ובתבונה יכונן ובדעת חדרים ימלאון", אלא, הבית השלישי ירד שלם מן השמים, מעין מה שנאמר במנורה "מקשה זהב", היא 'חפצא' אחד בעצם, זה העומק של בית השלישי, ולכן הוא גם, לא יכול להחרב, מיניה וביה.

אלו הם ג' המדרגות של ג' הבתים.

שלושת המבטים, צירוף ענף לשורש, צירוף הענפים ו'מקשה אחת'

וכשאנחנו מצרפים את זה לתפיסת הנפש של ישראל, יש מה שהאדם בנפש, צריך לצרף את הענפים לשורשיהם, זה האב ובן כמו שדובר כבר, בהרחבה לעיל.

אור א"ס

באור א"ס גבר אור א"ס על י"ס הגנוזות במאצילן והחלישן, והוא שורש לחולשת איטר ביד ימינו, שימין הופכת לשמאל. ויש בחינה נוספת באיטר, שהשמאל הופך לימין, כמו שיבואר להלן. והוא השורש לכל ההחלפות שבכל התורה כולה.

צמצום

צמצום - קו שמאל, ואצל איטר הצמצום של שמאל חל בימין.

ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה סו) בענין הסתלקות הרב, שאזי התלמיד מקבל פי שנים, שזהו בחינת איטר, שמקבל הארת פי שנים. וע"כ שמאלו נעשית חזקה. ופי שנים עניינו אור ישר ואור חוזר, ששורשו צמצום - התסלקות.

ובקלקול, מצרים לשון מיצר, צמצום, והגלות הייתה באופן של עבודת אנשים לנשים, ועבודת נשים לאנשים. בחינת אטר.

קו

נתבאר להדיא בדברי הרב שנעשה קו שע"י נכנס אור א"ס לתוך החלל. אולם לא נתבאר כיצד יצא אור א"ס מתוך החלל לחוץ, האם בתנועה עיגולית או ע"י קו. ובעומק קו זה הוא מתתא לעילא. והרי שיש קו מלעילא לתתא, בחינת ימין. ויש קו מתתא לעילא, בחינת שמאל. ואטר שורשו בקו מתתא לעילא.

עיגולים

בעיגול מצד עצמו אין לו מעלה ומטה, ואין בו ימין ושמאל. ורק ביחס לקו הנכנס בו נעשו כל אלו. ולכך בעומק הדק הוא שורש להחלפתם, והבן.

ישר

בסוד אור ישר ימין חזקה, ובסוד אור חוזר, שמאל חזקה.

שערות

שורש לעשו, איש שעיר. וכח גבורה של עשו על יעקב בסוד איטר. ולכך יוסף שטנו של עשו, כמ"ש להלן, בחינת שכל את ידיו אצל יוסף.

אזן

בדין ורצע אדוניו את אזנו במרצע, כתבו הראשונים שאין דין אטר.

ובשורש, מאזן ימין יצא אור מקיף, ומאזן שמאל אור פנימי. וכן להיפך, מאזן ימין יצאה אור, ומאזן שמאל יצא שורש לחיצוניות הכלי. כמ"ש בעץ חיים (שער העקודים, פ"ב). ובשורש, האור מקיף גדול מן הפנימי. ולמטה אור גדול מן הכלי. אולם שורש הכלי במקיף, שהרי צורת הדבר בפועל שהכלי גדול ממה שבתוכו. והרי נתהפך הצדדים.

חוטם

שורש לחרון אף. וכל חרון אף שורש באטר, ששמאל גובר על ימין, דין גובר על חסד. וכן כנ"ל באור מקיף ופנימי. וכן שורש לכלים.

פה

כתב בספר המדות למוהר"ן, מי שנולד אטר יד, הוא סימן שבגלגול הקודם היה אומר שקר. שקר גובר על אמת, שמאל גובר על ימין. ובעומק, כבד פה וכבד לשון, הוא בחינת איטר בדיבורו. ולכך דיבורו מקוטע, כי נחלש כח הימין שבדיבור.

עינים - שבירה

שיטת הגר"א שבנקודים יצאו גבורות לפני חסדים, התגברות צד שמאל.

עתיק

לית שמאלא בהאי עתיקא. והוא השורש לאיטר ששמאלו משמש בימין.

עתיק אב"א וימין ושמאל של כל אחד מהם הפוך, שורש לאטר.

אריך

כתב הרש"ש שכל הפרצופים פונים למזרח, משא"כ א"א פונה למערב. כי אריך מראשית עד אחרית, ממזרח למערב. משא"כ שאר הפרצופים פונים אליו. ולפיכך באריך שמאל וימין מתהפכים.

אבא

אבא יסד ברתא, ולפיכך כשאבא גובר, "זכר מזריע תחלה", יולדת נקבה.

והשורש, כמ"ש בעץ חיים (שער אנ"ך) והגהות השמ"ש ועוד, שנתחלפו ב"ן דמ"ה עם מ"ה דבן דאו"א, שמ"ה דב"ן הפך להיות בן ד"מה, ובן דמ"ה הפך להיות מ"ה דב"ן. והוא החלפת ימין ושמאל. והשורש להחלפות אלו, הוא החלפת אורך בעובי ועובי באורך, כנודע מדברי הרש"ש.

אמא

שורש ז"א באמא, ולפיכך כשאמא גוברת, "נקבה מזרעת תחלה", נולד זכר.

ד"א

כולל בתוכו ימין ושמאל, וקו אמצע. וכאשר נוטה לימין הוא בחינת רחמים, מעין רחם אמו. וכאשר נוטה לשמאל הוא בחינת אמת, ולכך יעקב פעמים מדתו רחמים, ופעמים מדתו אמת. וזהו בחינת משה קו אמצע שנוטה לשמאל, מדתו אמת, יקוב הדין את ההר, כמ"ש בריש סנהדרין.

נוק'

בסט"א הדוכ' ונוק' מתהפכים. שנוק' דקליפה מפתה לזכר, ודוכ' דקליפה מפתה לנוק'.

וכן בסילוק הסט"א, סילוק הצואה מגופו, מקנח בשמאל ולא בימין, כמ"ש בברכות (סב, ע"ב). ולהיפך באיטר, כמ"ש הט"ז (או"ח, סי' ג, ס"ק ח) דמקנח בימין דהוה שמאל שלו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בחניות הספרים בקרוב

בגאולתם של ישראל, ישנה גאולה כללית, וישנה גאולה פרטית. הגאולה הכללית - זוהי הגאולה של כלל כנסת ישראל, והגאולה הפרטית - זוהי הגאולה של כל נפש ונפש פרטית מישראל.

היפוכה של הגאולה - זוהי הגלות. ועניינה של הגלות היא, כאשר הדבר איננו נמצא במקומו, אלא הוא גולה ומתגלגל למקום אחר. ומצד כך, בספר זה עסקנו בס"ד לבאר מהי הגלות הפרטית של נפש האדם, וכיצד היא הגאולה הימנה. לאמור, שביארנו מהי הגלות והגאולה בכל אחד מכוחות הנפש, מהכח התחתון ביותר בנפש - כח המעשה, עד הכח העליון ביותר בנפש - כח ההווייה. כיצד כל כח מתראה כאשר הוא איננו נמצא במקומו - בתיקונו, אלא הוא נמצא בגלות, וכיצד כל כח מתראה כאשר הוא נמצא בתיקונו - במקומו, בגאולתו.

אולם, כל עת שלא זכינו לגאולה הכללית השלמה של כלל כנסת ישראל, הרי שאין בידנו להגיע לגאולה הפרטית השלמה של כל נפש מישראל, אך להקטין את הגלות הפרטית - יכולים אנו, ולשם כך מיועד ספר זה.

וכפי שמבואר בדברי רבותינו, כאשר כל אחד ואחד מישראל יזכה לגאול את נפשו מגלותה הפרטית, אזי כל כנסת ישראל יזכו לגאולתם הכללית, במהרה בימינו, אמן.

מהות הביטחון - מנוחת נפש הבוטח

בעל חובות הלבבות מגדיר את הביטחון כך: 'מהות הבטחון היא מנוחת נפש הבוטח, ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו'. אדם יכול להימצא במצב של מנוחת נפש רק כאשר אין שום התנגדות אליו. כל זמן שאדם שרוי במצב של מלחמה אין לו מנוחת נפש. כשם שבני ישראל נכנסו לארץ, תחילה היו שבע שנים שכיבשו ושבע שנים שחילקו רק לאחר מכן הם הגיעו למצב של מנוחה ונחלה.

הגדרה זו היא ביטוי נוסף לשורש ויסוד המושג ביטחון. לשורש זה יש עוד התפרטות לענפים ופירות נוספים, אך שורש הביטחון הוא מנוחת נפש הבוטח. מנוחת הבוטח היינו אדם שנמצא בתפיסה שאין מלחמות והתנגדויות הוא חי בעולם שכולו מנוחה.

מי שקורא את דברי חובות הלבבות בשטחיות סבור, שכאשר אדם סמוך ובטוח שכל מחסורו יושלם לו - הוא שרוי במנוחת הנפש. אך לא זוהי עומק ההגדרה שמונחת בדבריו, אלא מהות הביטחון היא אדם שחי בתפיסת עולם שכל כולה מנוחת הנפש.

נחדד את ההגדרה היסודית הזו: שבת קודש נקראת נקראת יום מנוחה. בגדרי המנוחה בשבת נאמר שאדם צריך להרגיש כביכול כל מלאכתו כבר עשויה. כל אחד צריך לראות שכביכול כל ענייניו, עסקיו ופעולותיו מושלמים ואינם חסרים כלום, כך תהיה מנוחת נפשו בשבת שלמה. כלומר, חז"ל לא ציוו לאדם שיהיה שלו ורגוע, סמוך ובטוח שאם ינוח כראוי בשבת, יושלמו לו כל חסרונותיו לאחר מכן בששת ימי המעשה. אלא חז"ל הגדירו שאדם צריך להביא את נפשו לתנוחת מנוחת נפש עצומה כזו שכביכול יש לו כל, הוא כבר קיבל את השלמת כל חסרונותיו, ונותר לו רק לנוח.

כשם שלעניין מנוחת הנפש בשבת ישנן שתי סוגי מנוחות: א. מנוחה כיוון שאני בטוח שיושלם חסרוני אחר השבת. ב. מנוחה מתוך תפיסה שכבר עכשיו בשבת יש לי כל. כך גם לעניין הגדרת בעל חובות הלבבות שמהות הביטחון היא מנוחת נפש הבוטח, קיימות אותן שתי סוגי מנוחות: א. מנוחה מחמת שאדם בוטח שכל חסרונותיו יושלמו, כל צרכיו יסופקו וכל רצונותיו יתמלאו לו. ב. ביטחון מחמת שאדם תופס שכבר עכשיו יש לו כל, הוא שלם מכל חסרון

צורך או רצון. אלו הן שתי מהלכים שונים לגמרי במהלכי הביטחון, שעוד נדון בהם בהרחבה בפרק הבא בס"ד. מכל מקום, כאשר לבו של האדם בוטח בקב"ה שיעשה הטוב והנכון לו. דהיינו, שרק אם הדבר אליו הוא כוסף טוב לו הוא יקבל, ואם לאו הוא לא יקבל. ביטחון זה מעניק לנפש מנוחה מהסיבה שאותו הבוטח יוצא מתפיסת עולם הנפרדות ונכנס לעולמו של הקב"ה, עולם שאין בו מלחמות והתנגדויות. נבאר, אדם החש כי הוא מאוד רוצה דבר מה, ואין לו את הביטחון שאם נגזר עליו לטובתו שיהיה לו הוא ודאי יקבל את הדבר, אזי כאשר הוא מזהה מתנגדים שעלולים לעכב אותו מלקבל את חשקת לבו, הוא נלחם בהם. לעומת זאת, בעל הביטחון כבר לא מרגיש צורך להתמודד ולהלחם, הוא לא רואה מתחרים, יש מספיק לכולם. הקב"ה קוצב ושולח לכל אחד את מנתו הראויה לו, ואף אחד לא יכול להרבות בהשתדלותו, ולא להחסיר בהעדרה, ממש כמו שהונהג באוכלי המן במדבר - 'וימדו בעמר ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר'. זה שאחרים גם רוצים לקבל ומתמודדים על כך, לא מעלה ולא מוריד ביחס אליו. אם רמת הביטחון שלו גבוהה מאוד, הוא גם יעזור לאלו שכביכול מתמודדים על אותו הדבר מתוך ביטחון שאין זה גורע מחלקו כמלא הנימה. הביטחון, תפיסת הנפש של העדר התנגדויות ומלחמות ומנוחת הנפש סועדים ומסייעים זה לזה, הולכים ומחזקים זה את זה.

חיי ביטחון סותרים את כוח השנאה

נקודת נידון נוספת העולה מעסקנו בתפיסה הפנימית ובכניסת האדם למערכת כללית של חיי ביטחון - שלא תיתכן מציאות שאדם חי חיי ביטחון והוא גם שונא אנשים. יש מי שיתן לכך הסבר חיצוני - שכיוון שהרמב"ן הגדיר כי - האמונה היא הכח והביטחון הוא הפועל, לכן בכל פעם שמישהו פועל כנגדי עוולה, אני צריך להאמין שזה מגיע לי מאת הקב"ה, ואותו אחד שפגע בי הוא רק שליחו של בורא העולם לפרוע ממני את חובי, ולכן אין ראוי לכעוס ולשנוא את אותו פלוני. האף אמנם שודאי הגדרה זו אמיתית ונכונה, אך אנו נתייחס לסתירה בין ביטחון לשנאת בני אדם מכיוון שונה.

כאמור, ביטחון עניינו לחיות חיים שאין בהם התנגדויות, ואשר על כן לא שייך להיות גם בוטח וגם שונא בני אדם.

ואף שבחיצוניות ניתן היה לסבור שאין קשר בין ביטחון לשנאת אנשים, שהרי ביטחון הוא ביחס של בין אדם למקום, ואילו שנאה היא יחס בין אדם לחבירו, ואלו הן שני סוגי יחס שונים שאין לקשר ולדמות ביניהם. אך כאשר מבינים ומרגישים בעומק את המהות הפנימית של הביטחון, שהבוטח הוא אדם שחיי חיים שאין בהם כל התנגדות. אזי כבר מובן שאם אדם שונא מישהו, זו הוראה ברורה שאין לו ביטחון אמת. ואם יש לו ביטחון אמיתי, לא תתכן התנגדות בצורה ובלבוש של שנאה לאנשים.

נצטוונו בתורה "לא תקם ולא תטר את בני עמך - ואהבת לרעך כמוך - אני הויה". המקור העמוק ממנו נובע הקיום של מצוות 'ואהבת לרעך כמוך', הוא מסיום הפסוק - "אני הויה". הן הם הדברים שבארנו, שמציאות האהבה והעדר השנאה לזולת נובעים דווקא מאותו מקום בנפש שמצורף לקב"ה. מהתפיסה וההכרה הפנימית שהוא ית"ש עשה עושה ויעשה לכל המעשים, ואין מציאות של פעולה מכוחו של גורם אחר מלבדו, ואין מי שמתנגד אליו ית". אשר על כן, כל נקודה שנתפסת בחיצוניות כהתנגדות, אדם שצירף את נפשו לבורא ית"ש - לא תופס אותה כהתנגדות אלא כחלק מהמבנה העשוי כך מלכתחילה. כל דבר שבה כביכול להתנגד אליו אינו נתפס כהתנגדות, אלא זה נקלט בנפשו כסדרו של עולם מתחילת בריאתו - זהו טבעו. ואם כן, תפיסה פנימית זו היא המקור והשורש להעדר של שנאה כלפי כל אדם ונברא.

כל מערכת המצוות בין אדם לחבירו בנויה על עיקרון אחד - התנגדות! אילו לא היתה התנגדות בין בני האדם, אזי לא היה שייך לצוות על עבודה של בין אדם לחבירו. אדם הראשון נברא בתפיסה ובטבע שאין שום דבר המתנגד אליו, ולכן הוא לא היה שייך למצוות של בין אדם לחבירו. אולם מאחר שחטא ונתגרש מתפיסת האחדות לתפיסה שיש מתנגדים, ועד כמה שתפיסה חיצונית זו היא נחלתם של בניו - להתנגד האחד לשני. על עצם התנגדות זו חל הציווי של - "ואהבת לרעך כמוך". על מנת לפשר ולהשלים, למזג ולאחד בין המתנגדים ולסלק את הנפרדות שהולידה את השנאה. ולהפך, ככל שאדם נתקן, מתקרב ומתעלה למדרגת אדם הראשון קודם החטא, ה-'ואהבת לרעך כמוך' נעשה ממילא מחוק טבעו.

התורה מגדירה את יצירת האשה - "אעשה לו עזר כנגדו".

התפיסה החיצונית (שאמת היא כאמור) מבארת - 'זכה - עזר, לא זכה - כנגדו להלחם'. לעומת זאת על פי התפיסה הפנימית שבארנו, "עזר כנגדו" מתפרש כך שההתנגדות היא חלק מהעזר, היא חלק מצורת סדר הדבר מעצם יצירתו. ועד כמה שכלל שום דבר לא מתנגד אלי, ובפרט האשה - הרי ודאי שממילא אין כל מניעה שאני אוהב אותה בכל מצב בלא הפרש בין זמן ה-'עזר' לבין זמן ה-'מנגדתו'.

הביטחון הוא חיים בתפיסתו של אדם הראשון קודם החטא

הסבא מנובהרדוק עסק רבות במדרגת הביטחון, מתוך כתבי תלמידיו מתבררת ועולה ההגדרה כי - חיי ביטחון אלו הן חיים בתפיסת אדם הראשון קודם החטא. נדגיש כי הגדרה זו הינה אור גדול לבוא בשערי המושג והנידון בכללו שנקרא ביטחון. נבאר מהיכן נבעה הגדרה זו.

לשון המדרש - 'זמן היה לו לאדם הראשון שיכנס לגן עדן, שנאמר: "ויניחהו בגן עדן", וזמן היה לו שיצא משם, שנאמר: "ויגרש את האדם"'. כמובן ש-'להיכנס לגן עדן' זהו סדר הבריאה הרגיל, לשם כך נברא האדם. לעומת זאת, ה-'לצאת מגן עדן' זוהי תולדת חטאו.

מבואר בחז"ל שקודם החטא לא היתה לאדם הראשון חובת השתדלות, אלא - 'מיסב בגן עדן, מלאכי השרת צולין לו בשר ומסננין לו יין'. אולם אחר שחטא נקנסה עליו ההשתדלות כמפורש בתורה - "בזעת אפיק תאכל לחם". ההפרש בין המצבים נעוץ בכוח שטרם חטאו, בבחינת מקום הוא היה מצוי בתוך גן עדן, ובבחינת נפש הוא היה במדרגת ביטחון. אולם לאחר חטאו נתגרש מגן עדן, ובנפשו הוא התגרש מתפיסת הביטחון, ונפל למדרגת חוסר ביטחון, וממילא נעשה מחוייב בהשתדלות.

טרם שחטא אדם הראשון לא היו שום מניעות ומעכבים במערכת החיים שלו, לפיכך הוא יכל לבטוח. אך מאחר וחטא, נוצר מצב של 'שמה יגרום החטא', תולדת החטא היא: מעכבים, התנגדויות, מניעות וכו', "ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חיך. וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה. בזעת אפיק תאכל לחם". ממילא הוא כבר לא יכול לבטוח בשום דבר.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת דע את ביטחונך.

יש להבין, לעולם אין לשלול דעה, אלא להגבילה למקומה הראוי לה.

זאת ועוד. כאשר האדם עוסק בעניינים שאינו יודעם כראוי, כגון חסידות וסוד, אין לו כלל כלי ביקורת לבחון את הדברים, ועליו לשומרם בזכרונו לעת מצוא שיוכל להתבונן ולדון בהם.

מתחלה עליו לשאול את רבו רבות. וככל שגדל יותר עומד על דעת עצמו ומברר יותר ויותר את הדברים לבדו. ורק כאשר מסתפק שואל. ככל שדעתו רחבה יותר, כן מכריע יותר בעצמו. ככל שדעתו מצומצמת יותר, שואל יותר.

בדברים הנוגעים להלכה לאחרים אין להורות אא"כ נסמך להוראה.

ד. נצרך ידע רב באותו ענין ושכל ישר ונקי. וזהו בשכל אנושי. בשכל אלוקי - מכיר הדברים בשורשם.

ה. דברי רפואה שבש"ס יש בהם מצות ת"ת, פעמים נכתבו על דרך הפשט, ופעמים על דרך רמז וסוד. ולכך אי אפשר להשתמש עמהם לפי דעת כל אדם, ונצרך הכרעת חכם. זאת ועוד שנשתנו הטבעים.

ו. ניתן לקבל ניצוצי מחשבה, אולם לא בנין מחשבתי ומהלך.

ז. שירה מהמקום השקט והעמוק הנגלה לפי ערכו עתה. שירה בלא מילים מופשטת יותר, עם מילים נוטה יותר להרכבה.

ח. שירה של פורים וכדו', שתבקע מהעמוק הפנימי - המתפרץ ללא גבול.

ט. נצרך למצוא איפה נקודות הארת החג כבר גלויה בנפש, כגון פסח - זריזות, ולהתדבק בה ולהרחיבה.

י. יש להביט על האני כנשמה ולא כגוף. ובה אין עדות אלו כלל, אלא שורשים פנימיים.

יא. יש להתרגל לדבר עם הקב"ה בפשיטות. וכן להשקיט את הנפש, ואת המחשבה, ואת עומק הרצון החיצוני. ולחוש שהינך תלוי בו ית"ש. וכאשר תעשה השקטה זו תתחבר לעצמך, ושם החכמה תנבע מבפנים, מחלקך. לעת עתה ישנם ריבוי רצונות ומחשבות השטות אנה ואנה, חיפוש בתר חיפוש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהארכיון של שו"ת

י. סליחה על השאלה. אני ספרדי וב"ה זכיתי להיכנס בלימוד העיון והחקירות, מעת כניסתי לשיבה התחלתי לחיות באורח חיים אשכנזי, הדבר בא לידי ביטוי בצורת הלימוד, שירי שבת ועוד. בהתחלה בכלל לא שמתי לב ולא עניין אותי כ"כ החלוקה בין העדות, למדתי ועבדתי את ה' כל תקופה בחיי לפי הצורה שה' כיוון אותי בה, אך עם הזמן הדבר התחיל לנסר במוחי ולהטריד את מנוחתי, ולהרגיש קצת נחיתות (בנוסח התפילה ופסיקת ההלכה אני ממשיך כמנהג אבותי ורבותי, לא שיניתו). בהתחלה ניסיתי להתעלם ולהמשיך בתמימות, אך הדברים לא עוזבים אותי.

יא. בכמה משאלות קודמות ששאלתי הרב ענה שעלי לחפש את חלקי בתורה, כיצד הדבר ניתן למעשה, איך למצוא את חלקי ואיך לדעת שזה חלקי? גם הרב כתב שאני מסתכל על דברים מבחוץ ולא מתוך חיבור ולכן יש לי שאלות רבות, כיצד ניתן "להיכנס לבפנים", להתחבר לדברים?

תודה רבה לכבוד תורתו שמוכה אותנו ומדריך אותנו בדברים מרוממים ובהירים.

תשובה:

א. השבעים פנים הם שורש, וששים ריבוא ענפים של התפרטות. ולפיכך נצרך בירור ותפיסה של שורשים מול ענפים לראות כל דבר במבט של שורש וענף, וכך לאט לאט מבורר בתוכו מה השורש ומה הענפים בכל ענין וענין.

ב. כל סתירה היא השלמה. במבט חיצון סתירה מלשון בונה וסותר. ובמבט פנימי יושב בסתר, ששם הכל מאוחד.

ג. אמרו על בית שמאי ובית הלל, אלו ואלו דברי אלקים חיים. ואמרו בריש חגיגה, כפטיש יפוצץ סלע ושכולם רועה אחד אמרו.

כאשר צד אחד שותק - או שבאופן זה הוא טעה, או שלא זכה להגיע לחלקו.

ג. בתחילת דרכו של אדם אין בכוחו לשלול שום דעה כמעט של צורבא מרבנן אחר. ככל שגדל יותר, עליו למצוא בכל דעה היכן "ניצוץ" האמת שבה, ולהגבילה למקום הראוי לה. כל זמן שלא עמד על ניצוץ האמת שבה, אינו יכול להגבילה למקום הראוי לה, וק"ו שלא יכול לשוללה.

נא לשמור על קדושת הגליון

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net או בפקס:

03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה, נא לציין

מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]